

Biotópusfák – fontosak a biológiai sokféleség számára

Автор(и): Растителна защита
Дата: 15.04.2021 Брой: 4/2021

Már 85 éve, április elején tartják az Erdőhéten, amely kiemeli a zöld vagyon fontosságát, valamint a fafajták és a biológiai sokféleség védelmének és megőrzésének jó gyakorlatait. Az erdőgazdálkodási gyakorlatok fontos részét képezik az álló élő és holt fák – a speciális jellemzőkkel rendelkező élőhelyfák, amelyek más élő organizmusok számára biztosítanak élőhelyet.

Az Erdőhetet hazánkban minden év áprilisának első teljes hetében ünneplik 1925 óta, amikor bevezették Bulgária nyolcadik Erdőtörvényét. Ennek a törvénynek köszönhetjük az Első Fásítási Nap létrehozását is a Felszabadulás után, abban az időben, amikor országunk árvizektől, eróziótól és aszálytól szenvedett. A Fásítási Nap első évében (1925. április 12.) 420 000 erdőfa-csemetét ültettek és 20 kg erdőmagot vetettek; a következő évben ezek a számok 3 120 000

csemete, illetve 208 kg mag volt. Az ünnepséget 1934-ben átalakították Erdőhétte, és azóta különféle eseményeket foglal magában – fásítási tevékenységektől előadásokig.

Nem véletlen, hogy idén az Erdőhét (2021. április 7–11.) mottója az „Az Erdő az Egészség!” Mert az erdők nemcsak az erdő, az állatok és az emberek egészségének forrásai, hanem kulcsfontosságú eszközei is a klímaváltozás és az egyre csökkenő biológiai sokféleség elleni küzdelemnek, amely az összes természetes folyamat kiegyensúlyozott lefolyásához szükséges. Az erdők társadalmunk éltető ereje, mert a Bolgár Madárvédelmi Társaság adatai szerint évente mintegy 2 milliárd tonna szén-dioxidot képesek elnyelni, pihenés és turizmus helyszínei, és emellett az ivóvíz nagy részét szolgáltatják, valamint a lakosság jelentős részének élelmiszerrel biztosítanak.

Élőhelyfák – fontosak a biológiai sokféleség szempontjából

Fejlődésük és létezésük különböző szakaszaiban a fák továbbra is a természetes erdőökológiai rendszerek megfelelő működésének fő összetevői maradnak. Az erdőgazdálkodási gyakorlatok fontos részét képezik az álló élő és holt fák, amelyek speciális jellemzőkkel rendelkeznek, és más élő organizmusok számára biztosítanak élőhelyet. Ezek az élőhelyfák, amelyekről fontos tudni, hogy nem egyenlő értékűek az egyes fajok és különböző organizmusok igényei szempontjából.

Mik az élőhelyfák fő típusai?

Veterán fák – öreg fák, amelyek mérete közel áll az adott fafaj maximumához. Kiemelkedő jelentőségűek a genetikai és faji sokféleség megőrzése szempontjából.

Üreges fák – menedéket és táplálékbázist biztosítanak az erdő lakóinak egy nagy csoportja számára. A harkályok rendkívül fontos szerepet játszanak, mert üregeket hoznak létre, amelyek

másodlagos felhasználó fajok élőhelyeként szolgálnak. Az üregek egy részében specifikus mikroklimatikus körülmények alakulnak ki, amelyek alkalmasak bizonyos rovarok fejlődésére.

Moha-, zuzmó- és gombabevonattal jelentősen rendelkező fák – ezek olyan öreg fák, amelyek specifikus helyzetűek és korúak, és kedvező feltételeket teremtenek a fent említett növényfajok számára a rajtuk való fejlődéshez.

Olyan fák, amelyekben a korona részei elválnak a törzstől – repedéseket, hasadékokat és tereket biztosítanak a kéreg mögött, amelyeket gyakran táplálkozásra és fészkelésre használnak. Így a levált kéreg alatti szabad térben különféle állatfajok tartózkodhatnak, mint például az erdei fakusz (*Certhia familiaris*) és a csuszka (*Sitta europaea*), amelyek ott építik fészkeiket.

Törött vagy villás tetejű, ernyős koronájú vagy nagy ágú fák – lehetőséget kínálnak néhány nagy madárfajnak, mint például sasoknak, héjáknak, gémeknek, gólyáknak és másoknak, hogy koronájukra építsék fészkeiket.

Magas, kiemelkedő (magányos) fák – jó látóteret biztosítanak, és gyakran használják őket a ragadozó madarak a zsákmány keresésekor. Különösen értékesek, ha az erdő szélén helyezkednek el és nyílt területeket vagy víztesteket határolnak.

Állati organizmusok által használat jeleit mutató fák – az üregek, lyukak, fészkek, táplálékmaradványok és mások jelenléte azt jelzik, hogy a fákat különböző fajok használták.

Táplálékbázist biztosító fák – magvaik és gyümölcseik vadállatok táplálékaul szolgálnak.

Egyedülálló részvétellel rendelkező fafajok az állomány összetételében – segítik a faji sokféleség növelését.

Nedves területek vagy források körüli facsoportok az erdőben – az erdőben lévő ilyen helyszínek egyedi és gyakran elszigetelt biofizikai körülményeket teremtenek, amelyek fontosak számos mezofita faj létezéséhez.

Ritka növényfajok előfordulása körüli facsoportok – néhány ritka növényfaj, amely specifikus ökológiai igényekkel rendelkezik, a fák és egy erdei környezet folyamatos jelenlétére van szüksége.

Álló holt fák – fontos szerepet játszanak az erdőökológiai rendszerek működésében és termelékenységében. A holtfa előfeltétele a különféle zuzmó-, moha-, gombafajok és számos gerinctelen és gerinces állat fejlődésének. A fenntartható modern erdőgazdálkodás céljaira célszerű olyan élőhelyfacsoportokat megőrizni, amelyek „biológiai sokféleségi szigeteket” alkotnak.

Célszerű az élőhelyfákat, vagy azokat, amelyek potenciálisan azzá válhatnak, de még nem rendelkeznek a jellemzők teljes készletével, megjelölni. Például a Zöld Balkánok Szövetsége által megvalósított „Fenntartható Erdőgazdálkodás a Szmoljani Régió Natura 2000 Területein” projekt keretében sablonokat fejlesztettek ki egy stilizált harkály-sziluettel, amelyeket az erdészek az élőhelyfák megjelölésére használnak.